

Arbeidslivskriminalitet: Evaluering av Skatteetatens kontrollinnsats rettet mot bakmenn og uttaksledd i perioden 01.06.12 – 09.05.16

Dokumenteier: Øivind Strømme
*Navn på saksbehandlere
fjernet*

Dato sist endret: 19.februar 2018
Versjon: 1.0

Innholdsfortegnelse

0	SAMMENDRAG	III
1	INNLEDNING, BAKGRUNN OG FORMÅL.....	4
2	BESKRIVELSE AV DATAGRUNNLAG OG METODE FOR EVALUERING.....	5
2.1	BESKRIVELSE AV DATAGRUNNLAG.....	5
2.2	BESKRIVELSE AV METODE FOR EVALUERINGEN	5
2.3	FORARBEID.....	6
2.3.1	<i>Identifikasjon av saker .....</i>	<i>6</i>
2.4	GJENNOMGANG OG REGISTRERINGER	7
2.4.1	<i>Nivå nettverk og antall nettverksdeltakere.....</i>	<i>8</i>
2.4.2	<i>Etnisitet .....</i>	<i>8</i>
2.5	SVAKHETER OG UTFORDRINGER	8
2.5.1	<i>Tilleggsrett og tilleggsavgift .....</i>	<i>8</i>
2.5.2	<i>Dokumentasjon av vurderinger.....</i>	<i>9</i>
2.5.3	<i>Klassifisering av nettverksnivå .....</i>	<i>9</i>
2.5.4	<i>Dato for kontrolloppstart.....</i>	<i>10</i>
2.5.5	<i>NACE koder.....</i>	<i>10</i>
2.5.6	<i>Anmeldelser.....</i>	<i>10</i>
3	FELLES FORSTÅELSE AV NØKKELBEGREP - DEFINISJONER.....	10
3.1	ARBEIDSLIVSKRIMINALITET (A-KRIM) OG A-KRIM SAK.....	10
3.1.1	<i>Bakmann – hoved gjerningsmann.....</i>	<i>11</i>
3.1.2	<i>Organisert kriminalitet.....</i>	<i>12</i>
3.2	ORGANISERT BRUK AV FIKTIVE FAKTURAER (FIKTIV FAKTURERING I NETTVERK)	12
3.2.1	<i>Nettverk og nettverksstruktur.....</i>	<i>12</i>
3.3	GEVINST, VINNING, UTBYTTE OG FORDEL	13
3.4	STRAFF	13
3.5	KAPASITET.....	13
4	EVALUERING OG ANALYSE.....	15
4.1	KONTROLLINNSATSEN ER BASERT PÅ MÅLRETTEDE PRIORITERINGER SOM UNDERSTØTTER STYRINGSSIGNALENE OG AMBISJONENE FOR A-KRIM	15
4.1.1	<i>Andel a-krim saker blant skatteetatens avdekkingskontroller.....</i>	<i>15</i>
4.1.2	<i>Fokus rettet mot bakmenn.....</i>	<i>16</i>
4.1.3	<i>Avdekkingskontroll rettet mot bygg og anlegg, proff- virksomhetsformer og bransjer 17</i>	
4.1.4	<i>Oppsummering.....</i>	<i>19</i>
4.2	KONTROLLINNSATSEN BASERT PÅ FELLES BEGREPSFORSTÅELSE	19
4.2.1	<i>A-krim sak .....</i>	<i>19</i>
4.2.2	<i>Bakmenn .....</i>	<i>20</i>
4.2.3	<i>Proffmarkedet eller privatmarkedet .....</i>	<i>20</i>
4.2.4	<i>Oppsummering.....</i>	<i>20</i>
4.3	I HVILKEN GRAD HAR AVDEKKINGSKONTROLLENE EFFEKT – STOPPES BAKMENN – REDUSERES BAKMENNENS KAPASITET?.....	21
4.3.1	<i>Driftsmessige konsekvenser - Hva skjer med virksomhetene etter kontroll?.....</i>	<i>21</i>
4.3.2	<i>Konsekvenser for daglig leder og innehaveres inntektsgrunnlag Hva skjer med personene etter kontroll? .....</i>	<i>22</i>
4.3.3	<i>Gevinst/fordel/vinning/utbytte.....</i>	<i>23</i>
4.3.4	<i>Straff .....</i>	<i>23</i>
4.3.5	<i>Oppsummering.....</i>	<i>24</i>
5	ANBEFALINGER – VEIEN VIDERE.....	25
6	VEDLEGG.....	26
6.1	OVERSIKT INFORMASJONSTYPE	26

0 Sammendrag

- a. Skatteetaten ikke har en felles enhetlig forståelse av nøkkelbegreper innenfor området a-krim. Skatteetaten bør legge en felles begrepsforståelse til grunn i innsatsen framover. Dette gjelder eksempelvis begreper som a-krim og a-krim sak, bakmann, kapasitet, nettverk, mfl.
- b. Siden regionene og avdelingene er gitt handlingsrom til selv å definere hva som skal forstås med begrepene som framgår av styringssignalene og ambisjonene, kan man ikke entydig konkludere om hvorvidt kontrollinnsatsen i tilstrekkelig grad er basert på målrettede prioriteringer. Det stilles spørsmålstegn ved:
  - 28–32 % av avdekkingskontroller knyttet til a-krim gir uttrykk for prioritering i samsvar med strategien
  - 10 % av avdekkingskontroller foretatt innen a-krim og anslagsvis 3 % av totalt antall avdekkingskontroller – gir uttrykk for at Skatteetaten fokuserer, prioriterer og ressurssetter innsatsen tilstrekkelig til å kunne stille bakmenn til ansvar og stoppe og redusere kapasiteten deres.

Det er derfor grunn til å undersøke nærmere om innretningen av kontrollvirksomheten bidrar til å realisere intensjonene i styringssignalene på en god måte.

- c. Avdekkingskontroller reduserer kapasiteten til bakmenn
- d. Evakuering av kontrollinstansen bør skje med jevne mellomrom
- e. Bakmenn følges over tid, slik at Skatteetaten har informasjon om bakmennes handlinger etter avdekkingskontrollen og ikke unnslippe oppmerksomhet umiddelbart etter ferdigstilt avdekkingskontroll

1 Innledning, bakgrunn og formål

I løpet av gjennomføring av prosjekt Fiktiv Fakturering (2009 – 2012) observerte Skatteetaten stor utbredelse av unndragelsesmetoder og modi operandi hvor skatte- og avgiftssystemet aktivt ble brukt for å kamouflere og finansiere blant annet bruk av "svart" arbeid innen bygg- og anleggsbransjen.

Gjennomgang av Skatteetatens risiko områder for 2014, viste at unndragelsesmetodene og modi operandi som ble observert under prosjekt Fiktiv Fakturering fortsatt hadde stor utbredelse, jf. Grunnlagsdokument med vedlegg I, prosessen etter Planmøtet 2014.

På bakgrunn av ovennevnte ble Skatteetatens innsats mot arbeidslivskriminalitet og ambisjonene, forankret i etatens virksomhetsstrategi fra og med 2015. Ambisjonene er resultat av satsingen slik den er organisert i etaten, og utviklet gjennom utarbeidelsen av ovennevnte Grunnlagsdokument.

Skatteetatens ambisjon når det gjelder leveransemålet er at Skatteetatens innsats skal redusere arbeidslivskriminaliteten innenfor bygg og anleggsbransjen – proffmarkedet. Videre har Skatteetaten som ambisjon at leveransemålet blant annet skal nås gjennom en aktørrettet innsats hvor innsatsen rettes mot alle aktører i risikobildet og det jobbes målgruppeorientert mot bakmenn og uttaksledd, seriøse oppdragsgivere, samt utenlandske arbeidstakere (medspillere og motspillere). Det vises til "Årsrapport a-krim 2016" for nærmere redegjørelse for ambisjonene.

Kunnskap er nødvendig for å gjøre målrettede prioriteringer. Skatteetaten har derfor som utviklingsmål en ambisjon om å legge kunnskap om arbeidslivskriminalitet til grunn for innsatsen for å bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Tilsvarende er evaluering av virkemiddelbruken i etterkant nødvendig for å undersøke hvorvidt prioriteringene virker og er tilstrekkelig målrettet. Felles forståelse av nøkkelbegrep er viktig for å kunne foreta en evaluering på tvers av regioner og avdelinger/seksjoner; sørge for likt grunnlag både for prioriteringer og evaluering.

Variert og flettet virkemiddelbruk er nødvendig for å bekjempe og redusere arbeidslivskriminalitet (a-krim) både av Skatteetaten og av Skatteetaten i samarbeid med andre offentlige etater. Skatteetaten har valgt å ha aktørrettet innsats for å bekjempe a-krim, og virkemidlene varierer fra "myke" informasjonstiltak til "tunge" og tidkrevende avdekkingskontroller. Av etterlevelshensyn er det viktig at riktig virkemiddel brukes; at balansen mellom makt og tillit er best mulig og brukes riktig. Valget av virkemiddel og hvilken grad av makt og tillit som skal utøves, vil avhenge av hvilken adferd som tillegges de enkelte aktørene. Feil gjort på grunn av manglende kunnskap fordrer informasjonstiltak, mens forsettlig feil muligens behøver avdekkingskontroll hvis forholdene er alvorlige nok.

Innen a-krim er det to aktørgrupper – bakmenn og uttaksledd - hvor det anses som overveiende sannsynlig at feil gjøres med forsett, og hvor "tyngre" virkemidler som eksempelvis avdekkingskontroll kan være på sin plass.

Skatteetatens hypotese er blant annet at a-krim kan bekjempes ved å stoppe bakmenn og uttaksledd. Det vises for øvrig til punkt 3.1 for nærmere redegjørelse for a-krim saker. Det er blitt antatt at avdekkingskontroller, herunder å frata aktørene råderett over profitten/ pengene,

vil kunne bidra til å redusere bakmenns kapasitet og kanskje stoppe deres virksomhet. Bakmenn vil da bli fratatt sin mulighet til å igangsette, organisere og profitere.

I den andre enden blir det antatt at registerkontroller i kombinasjon med andre virkemiddel, kan stoppe uttaksledd og frata disse evnene og mulighetene til å legitimere, tilsløre og sikre utbyttet fra handlingene. Dette da eksempelvis manglende registrering i mva.-register fratar øvrige aktører fradragsrett for mva og uttaksleddenes fratras dermed sin legitimeringsevne

Formålet med denne rapporten er å :

- vurdere om kontrollinnsatsen i tilstrekkelig grad er basert på målrettede prioriteringer gjort på grunnlag av styringssignaler og ambisjoner på området,
- undersøke om regionene har felles forståelse av arbeidslivskriminalitet og de ambisjonene og begrepene som ligger til grunn for kontrollinnsatsen på området.
- undersøke hvorvidt hypotesen om avdekkingskontroll er et virkemiddel for å stoppe/ redusere kapasiteten til bakmenn.

Rapporten skal gi Skattedirektoratet, regiondirektører og andre involvert i a-krim, mer kunnskap om Skatteetatens kontrollinnsats.

2 Beskrivelse av datagrunnlag og metode for evaluering

2.1 Beskrivelse av datagrunnlag

Bakgrunnen for evalueringen er gjennomlesing av kontrollrapporter, vedtak, korrespondanse, dommer mm (Elark) fra i overkant av 450 saker¹ identifisert som nettverk på bakgrunn av lister fra regionene som a-krim-saker med mva4 kode EK01-BE for perioden 01.06.12 – 9. mai 2016. Dokumentgjennomgangen supplert med informasjon fra datavarehuset resulterte i ca 100 kolonner med registrert informasjon vedrørende de nevnte 451 organisasjonsnumrene. Det vises til punkt 4 hvor framgangsmåten for evalueringen er nærmere beskrevet.

Det gjøres også oppmerksom på at deler av denne analysen er medtatt i Arbeidslivskriminalitet Synteserapport våren 2017 og Synteserapport høsten 2017.

2.2 Beskrivelse av metode for evalueringen

Evalueringen bygger på dokumentgjennomgang og dokumentanalyse av rapporter fra avdekkingskontroller, varsel og vedtak om fastsettelse, sivil- og strafferettslige dommer og andre relevante elark dokumenter vedrørende identifiserte a-krim saker. Videre er det innhentet opplysninger fra egne register som eksempelvis informasjon om omsetning, regnskapsfører, revisor, mv. som manuelt er registrert og sammenstilt med opplysningene fra dokumentgjennomgangen, i Excel.

---

¹ Saker refererer seg til alle typer kontrollobjekt herunder bakmenn, uttaksledd og mellomledd/buffere

2.3 Forarbeid

2.3.1 Identifikasjon av saker

Samtlige regioner ble i mail av 09. mai 2016 bedt om å identifisere a-krim saker hvor det var besluttet tiltak (EK01-BE) mot virksomheten i perioden 01.06.12 – 09.05.16, og utarbeide en liste på bakgrunn av dette. Forannevnte uavhengig av om tiltaket er startet/gjennomført i "linjen" eller i a-krim sentrene. Da det var et ønske om å se hva de enkelte regionene benevnte som a-krim sak, ble det ikke gitt noen føringer/instruksjoner i forbindelse med identifisering av sakene.

Tilbakemeldinger fra regionene viste at de hadde problemer med å identifisere sakene som var arbeidslivskriminalitet. Dette pga. at det forut for 2015 ikke var opprettet egne sakskoder vedrørende etterkontroll innen arbeidslivskriminalitet. (Dette med unntak saker vedrørende fiktiv fakturering da det ble foretatt en særskilt registrering av disse sakene).

Valgte evaluerings-/analyseperiode overlapper perioden hvor prosjekt fiktiv fakturering var i gang. Årsaken til denne overlappingen, var blant annet å sikre at saker som ikke var avsluttet i prosjektperioden var med i evalueringen/analysen. Ved å gjøre dette kunne vi, i tillegg til lettere identifisering av saker, muligens få et slags sammenligningsgrunnlag vedrørende de to periodene.

Regionene har tilsammen sendt over lister med totalt **4500** organisasjonsnummer. En stikkprøvemessig test viser at det:

- kan se ut som om alle saker i enkelte bransjer er definert som a-krim. (bygg-anlegg, restaurant/servering, transport).
- kan se ut som listene også inneholder saker hvor transaksjoner mellom nærstående (private kostnader fradragført) er hovedtema
- kan se ut som listene også inneholder saker hvor temaet kun er ikke oppgitt omsetning
- kan se ut som listen også inneholder saker hvor temaet kun er "svart" lønn til daglig leder
- kan se ut som listene også inneholder noe byggeplasskontroller
- kan se ut som om listene også inneholder formalkontroller

Ovennevnte framstår rent umiddelbart som en videre definisjon av etterkontroll arbeidslivskriminalitet enn vi hadde regnet med gitt de strategier, styringssignaler og ambisjoner som skatteetaten har vedrørende sitt arbeid rettet mot arbeidslivskriminalitet. Selv om uteholdt omsetning innen restaurant eller bygg og anlegg mv. kan være arbeidslivskriminalitet, er ikke det automatisk i at det er arbeidslivskriminalitet. Uteholdt omsetning i seg selv er ikke arbeidslivskriminalitet i samsvar med definisjonene i Strategien fra Statsministerens kontor (SMK Strategi), NTAES Situasjonsbeskrivelse fra, samt skatteetatens strategier, ambisjoner og styringssignal, se pkt. 3 med underpunkter

På bakgrunn av ovennevnte er listen forsøkt sortert med utgangspunkt i følgende elementer:

- saken må ha flere enn 1 aktør involvert – flere "oppdragstakere" og/eller "ansatte"
- saken må være en del av et nettverk (fiktiv fakturering eller annen type nettverk). Se for øvrig pkt. 3.2.1 om hva som legges i begrepet)
- saker (rapporter) som utelukkende omhandler uteholdt omsetning, private kostnader eller lønn til bare daglig leder inngår ikke i undersøkelsen/analysen vår i første omgang

Erfaringer fra tidligere etterkontroller har vist at det kan ligge en feilkilde i noen rapporter. Det finnes tilfeller hvor rapporter hvor beskrivelsen av modus operandi ikke er i samsvar med rapportens konklusjon; eksempelvis hvor det konkluderes med etterberegning av "svart" omsetning, mens rapportens modus beskrivelse egentlig er fiktiv fakturering. Rapportenes konklusjoner er imidlertid ikke overprøvd ved dokumentgjennomgangen vår.

Under prosjekt fiktiv fakturering ble det utarbeidet en liste (master fil) som besto av navn på virksomheter som ifbm arbeid i prosjektet ble kategorisert som uttaksledd, mellomledd eller hovedledd basert på opplysninger fra kontroller som var foretatt. Listen ble bearbeidet slik at kun unike organisasjonsnummer framkom.

Ved å samkjøre ovennevnte oversikt med listen over etterkontroller mottatt fra regionene, ble det klart at det var flere virksomheter (organisasjonsnummer) hvor det sannsynligvis ikke er gjennomført etterkontroll. Siden masterfilen inneholdt alle virksomheter som ble observert under etterkontroller, er disse virksomhetene hvor det ikke er gjennomført etterkontroll hos sannsynligvis omtalt i en annen virksomhets bokettersynsrapport (som uttaksledd, mellomledd eller hovedledd). For å teste forannevnte, ble det tatt en ekstra kjøring/spørring vedrørende disse virksomhetene. Utfallet ble da at flere virksomheter i denne listen er oppført med kontrollkode i MVA registeret; hvorav noen er merket FU (fullført). Dette innebærer at noen av virksomhetene på denne listen også hadde hatt kontroll i perioden.

Gjennom oppslag i MVA registeret ble det undersøkt hvilken type kontroll disse virksomhetene var gjenstand for. I den grad kontrollartene var byggeplasskontroll eller arbeidsgiverkontroll, er sakene ikke med i videre analyse. Det ble videre gjort oppslag i elark for å se hvor mange av nevnte saker det var rapport på. Sakene hvor det var utarbeidet rapport, inngår i evalueringen/analyse.

De unike organisasjonsnumrene hvor det er identifisert tilknytning til fiktiv fakturering, men hvor det ikke er foretatt etterkontroll/avdekkingskontroll, inngår ikke i evalueringen/analysen. Dette til tross for at det er foretatt oppgavekontroll, arbeidsgiveravgiftskontroll eller foretatt andre undersøkelser i tilknytning til de nevnte organisasjonsnumrene.

Samtlige saker på listen ble identifisert ved elarknummer. Selv om noen organisasjonsnummer har hatt avdekkingskontroll flere ganger, er de bare oppført en gang i listen.

Ved hjelp av definisjonen og de føringene som er gitt i forbindelse med skatteetatens bruk av avdekkingskontroller som virkemiddel i innsatsen mot arbeidslivskriminalitet (heretter kalt a-krim), er det søkt å identifisere avdekkingskontroll saker som inngår i nettverk av et eller annet slag. Opplysninger fra regionene, sammenstilling av masterfilen fra fiktiv faktureringsperioden og manuell gjennomgang av lister ble brukt for å identifisere skatteetatens a-krim saker i perioden. Tilsammen 451 ulike organisasjonsnummer ble på denne måten identifisert som a-krim sak.

2.4 Gjennomgang og registreringer

Ovennevnte 451 identifiserte a-krim saker ble gjenstand for en dokumentgjennomgang og dokumentanalyse ved at relevante Elark dokumenter ble gjennomgått. Videre ble opplysninger som regnskapsfører, adresser, omsetningstall mv fra datavarehuset hentet gjennom spørringer. Det vises til vedlegg 1 hvor det er spesifisert hvilke informasjonstype som er registrert om den enkelte sak.

2.4.1 Nivå nettverk og antall nettverksdeltakere

Ved evaluering/analyse av kontrollinnsatsen, har vi brukt 4 forskjellige betegnelser som gir uttrykk for hvilket nivå de kontrollerte virksomhetene befinner seg i nettverkene. Disse benevnelsene er blant annet kjent og benyttet under Prosjekt Fiktiv Fakturering. Følgende nummerering er benyttet:

- 0: Kunde – antas ikke å være en del av nettverket – berøres indirekte
- 1: Hovedledd – selskap nærmest kunde. Mottar fiktive fakturaer, sender reelle fakturaer. Øverste nivå i nettverk og er direkte involvert i kriminaliteten.
- 2: Mellomledd – Buffer - Sender fiktive fakturaer og mottar fiktive fakturaer. Kan også ha såkalt kombinert virksomhet med både fiktiv og reell næringsvirksomhet. I nettverk med flere enn 2 nivå, fungerer 2 som et tilsløringsledd som sørger for avstand mellom hovedleddet (1) og uttaksleddet (3) I nettverk med kun 2 nivåer, vil 2 fungere som uttaksledd.
- 3 (eller lavere) Uttaksledd – laveste nivå i nettverket. "Sender" fiktive faktura. Midler tas ut i kontanter, overføres til utlandet, eller overføres til betalingskort som ikke kan identifiseres.

Når det gjelder antall nettverksdeltakere, baseres det på antall aktører benevnt i dokumentene i elark.

2.4.2 Etnisitet

I den grad evalueringen/analysen drøfter etnisitet, legges følgende til grunn:

Personer født i Norge med norsk statsborgerskap – registreres med norsk etnisitet

Personer født i utlandet med norsk statsborgerskap – fødelandets etnisitet

Personer født i utlandet med utenlandsk statsborgerskap – fødelandets etnisitet

2.5 Svakheter og utfordringer

Det finnes svakheter og utfordringer i tilknytning til de registrerte opplysningene som kan medføre en viss grad av usikkerhet i tilknytning til gjennomføringen av og resultatene i evalueringen/analysen. Nedenfor gjennomgås de mest vesentlige utfordringene og svakhetene. I noen grad og på enkelte felt medfører utfordringene og svakhetene at innsatsen ikke kan evalueres/analyseres fullt ut. Evalueringen/analysen bør ses i sammenheng med utfordringene og svakhetene.

2.5.1 Tilleggsskatt og tilleggsavgift

Det er brukt forskjellige satser av tilleggsskatt og tilleggsavgift innenfor en sak. Bruken av de forskjellige satsene, referer seg til de enkelte forholdene som beskrives i rapporten. Informasjon om tilleggsskatt er hentet fra MVA, og er gitt i et samlet beløp for hver virksomhet. Forannevnte medfører at det er vanskelig å evaluere/analysere i hvilken grad tilleggsskattesats $> 30\%$ (nå 20%) er benyttet.

2.5.2 Dokumentasjon av vurderinger

Det er tidligere nevnt i rapporten at evalueringen tar utgangspunkt i dokumentgjennomgang og dokumentanalyse av dokumenter lagret i elark; spesielt kontrollrapporter, saksnotater, vedtak mv.

Det er imidlertid flere forhold som gjør at det er vanskelig å få oversikt over det objektive saksforholdet. Faktum rundt de konkrete skatte- og avgiftsunndragelsene beskrives detaljert, men faktum rundt forholdene beskrives ofte ikke tilstrekkelig til å identifisere hvorvidt saker er del av nettverk, del av en politietterforskning eller om de kun er enkeltstående saker mv.

Flere sakskompleks avgrenses for å målrette innsatsen. Utfordringen i forhold til en slik målretting, er å dokumentere de vurderingene som gjøres på en måte som viser både hva er saken med skatte- og avgiftsmessige konsekvenser, andre involverte, organiseringen mv.

Eksempelvis nevnes at manglende beskrivelser i kontrollrapport eller i et notat, medfører at det er vanskelig å vurdere både organisering, eventuell nettverkstilhørighet, kontrollobjektets funksjon i kriminaliteten, mv. Ved at det eksempelvis ikke redegjøres for det fulle omfanget av kunder og leverandører i rapportene eller annen dokumentasjon, men kun beskriver de kunder og leverandører som danner grunnlag for skatte- og avgiftsmessige konsekvenser, er det vanskelig å få klart og helhetlig bilde over sakskompleksene. Videre blir muligheten til å knytte nettverk sammen og se det fulle omfanget redusert da det ikke alltid er mulig å lese utfra kontrollrapportene og øvrig dokumentasjon hvilke virksomheter som er tilknyttet samme nettverk.

Overnevnte utfordringer kan gi svakheter i evalueringen/analysen ved at saker som tilhører nettverk ikke blir identifisert som nettverkssak pga. mangelfull dokumentasjon. Videre kan utfordringene utgjøre en svakhet både når det gjelder å evaluere størrelse og kapasitet på nettverk, samt henføre de enkelte nettverkssakene til nivå. Det nevnes i denne sammenhengen at det for 45 % av a-krim nettverksakene ikke var tilstrekkelig informasjon og dokumentasjon til å foreta vurderinger som nevnt foran.

Manglende dokumentasjon av kunder mv. vil også vanskeliggjøre evaluering av om styringssignalene når det gjelder fokus på proffmarkedet, er basis for målrettet prioritering av avdekkingskontroller.

2.5.3 Klassifisering av nettverksnivå

Et ledd i evalueringen av Skatteetatens kontrollinnsats rettet mot a-krim, består i å vurdere/drøfte om innsatsen er tilstrekkelig for å stoppe eller redusere kapasiteten til bakmenn. For å kunne foreta en slik vurdering må det vurderes hvilke kontrollobjekt er kontrollinnsatsen rettet mot; hvilket nivå befinner kontrollobjektene seg hovedsakelig på. Gjennomgangen har vist at en virksomhet kan tilhøre og tjene flere nettverk. Forannevnte medfører at det er utfordrende å kategorisere virksomhetens nivå i nettverket, og det kan gi grunnlag for feilregistrering med hensyn til å klassifisere aktøren.

Som nevnt tidligere i punkt 2.1 var flere av organisasjonsnumrene i tilknytning til masterfilen, klassifisert som uttaksledd, mellomledd og hovedledd. I ettertid har det iht. beskrivelser i rapporter, vist seg at denne klassifiseringen ikke har vært helt korrekt. Virksomheter som eksempelvis ble ansett som hovedledd, hadde egentlig funksjonen som mellomledd. Dette kan også gi grunnlag for feil når det gjelder evaluering hvor kontrollobjekter er sentralt.

2.5.4 Dato for kontrolloppstart

I forbindelse med regionenes identifisering av a-krim saker, var kriteriet at det skulle være besluttet tiltak i MVA registeret innenfor perioden, jf. punkt 2.3.1. Dette ga imidlertid ingen informasjon om når avdekkingskontrollen ble foretatt. Under gjennomgangen av a-krim sakene, var det et relativt stort antall saker hvor det var vanskelig å tidfeste oppstarten av kontrollen. Siden evalueringen/analysen omfatter både periode med spesifikke styringssignaler og en periode uten, vil mangel av årstall for oppstart utgjøre en svakhet når det gjelder å konkludere opp mot styringssignaler. Dette da datagrunnlaget dekker hele evalueringsperioden.

2.5.5 NACE koder

Oppførte NACE koder kan være feil sett i forhold til virksomhetens drift. Siden oppførte NACE koder er sentralt mht. vurdering av i hvilke sektorer Skatteetaten har rettet sin innsats, utgjør dette en svakhet med evalueringen/analysen da slike feil vil forplante seg til evalueringen.

2.5.6 Anmeldelser

Registrering om hvorvidt en sak/aktør er blitt anmeldt, baserer seg på hvorvidt anmeldelse er lagret i Elark. I den grad opplysninger om en sak er anmeldt eller ei utelukkende er registrert/oppbevart andre plasser, vil det resultere i feil i evalueringen/analysen. Dette utgjør derfor en svakhet, og vi har derfor i denne omgangen ikke analysert/evaluert bruk av anmeldelser fullt ut. .

3 Felles forståelse av nøkkelbegrep - definisjoner

Arbeidet i forbindelsen med evalueringen/analysen har vist at Skatteetaten ikke har en felles enhetlig forståelse av nøkkelbegreper innenfor området a-krim. Det er i perioden fram til dags dato gitt handlingsrom for regionene og avdelingene til selv å definere hva som skal forstås med begrepene som framgår av styringssignalene, ambisjonene mv. Dette har direkte påvirkning på evalueringen/analysen som er foretatt og beskrevet i denne rapporten, jf. punkt 4.1 og 4.2.

Nedenfor er det redegjort for utgangspunkter og presiseringer når det gjelder forståelse av begrepene a-krim og a-krim sak, se pkt. 3.1. Videre er det i punkt 3.1 – 3.4 redegjort for nøkkelbegrep som eksempelvis bakmenn, organisert kriminalitet, gevinst, straff mv.

3.1 Arbeidslivskriminalitet (a-krim) og a-krim sak

I henhold til Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet (2017) og Situasjonsbeskrivelsen av 2017² utarbeidet av NTAES, defineres arbeidslivskriminalitet (a-krim) som:

² Bygger på Situasjonsbeskrivelsen av 2014 med innspill fra 11 offentlige myndigheter.

 Skatteetaten	Arbeidslivskriminalitet: Analyse av kontrollinnsats mot bakmenn	Side: 11 av 28
		Versjon: 1.0

«Handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen.»

A-krim er ikke et juridisk begrep, og det er heller ikke entydig hva som omfattes av dette vidtspennende begrepet. Offentlige etater og samfunnet for øvrig har imidlertid en underliggende forståelse av at a-krim " ... omhandler til dels alvorlige lovbrudd knyttet til arbeidslivet, som utføres med intensjon og med en viss grad av organisering eller systematikk³".

Siden definisjonen av a-krim er vid og ikke entydig, samt gjenstand for en underliggende forståelse hos Skatteetaten og samfunnet for øvrig, har Skatteetaten gjennom styringssignaler, strategiarbeid og ambisjoner utarbeidet føringer for innsatsen som skal rettes mot a-krim.

Som nevnt innledningsvis, er det spesielt innsats rettet mot å sette bakmenn ut av spill (stoppe deres virksomhet) og/eller redusere deres kapasitet hvor det antas at virkemiddelet avdekkingskontroll har best effekt. Det er derfor innenfor bekjempelsen av bakmenn styringssignalene peker på avdekkingskontroll som det viktigste virkemiddelet.

Skatteetatens føringer for at etatens innsats mot a-krim rettes mot bakmenn og definisjonen av a-krim, innebærer at en "a-krim sak" skal inneholde kriminelle handlinger med en viss grad av organisering.; eksempelvis nevnes bruk av komplekse selskapsstrukturer og fiktive og falske dokumenter (f eks arbeidskontrakter, fakturaer, ID) for å kamuflere kriminaliteten og oppnå utbytte. Dette innebærer at ikke enhver skatte- og avgiftsunndragelsessak med konkurransevridende elementer er å regne som en a-krim sak, men at forholdene påvirker arbeidslivet direkte gjennom utnyttelse av arbeidstakere eller at konkurransevridningen svekker arbeidsforholdene generelt. Forannevnte uavhengig av om den aktuelle saken er kontrollverdig i seg selv.

3.1.1 Bakmann – hoved gjerningsmann

I henhold til Store leksikon er definisjonen på en bakmann at han/hun er "stråmannens oppdragsgiver".

I henhold til generell forståelse i samfunnet, er en oppdragsgiver, en person som har behov for og bestiller noe, samt initierer de prosessene som skal igangsettes. I forannevnte ligger det også at en bakmann kan være en person som får andre til å begå kriminalitet for seg. Ved at får andre til å ta risikoen ved kriminelle handlinger, minimeres risikoen for selv å bli straffet. Straffeloven bruker ikke begrepet "bakmann", men refererer til gjerningspersonen som "lovbryter" eller "den som".

På bakgrunn av forannevnte og fra erfaringer fra saker i Skatteetaten, kan en bakmenn i a-krim saker defineres som:

³ Situasjonsbeskrivelse 2017 Arbeidslivskriminalitet i Norge, NTAES

 Skatteetaten	Arbeidslivskriminalitet: Analyse av kontrollinnsats mot bakmenn	Side: 12 av 28 <hr/> Versjon: 1.0
--	---	---

Personer som har en eller flere hovedfunksjoner når det gjelder organiseringen av kriminaliteten. Eksempelvis nevnes funksjoner som planlegger, organisator, instruktør, igangsetter, kamuflering, profitør og/eller sikring av profitt mv..

3.1.2 Organisert kriminalitet

Det finnes ingen entydig definisjon på organisert kriminalitet.

I Meld. St. 7 (2010–2011) "Kampen mot organisert kriminalitet – en felles innsats" er det uttalt følgende om organisert kriminalitet:

"... dens mobilitet og grenseoverskridende karakter ved at den opptrer både innenfor, og på tvers av landegrenser. Den går etter vinning og makt. Hvilket kriminalitetsområde det opereres på, avhenger av hva som til enhver tid gir mest profitt, vurdert opp mot oppdagelsesrisiko og straffereaksjoner. De kriminelle anslagene er ofte målrettede, godt planlagte, og de utøves i det skjulte av lukkede, kriminelle grupper og nettverk. De organiserte gruppene og nettverkene har ofte store ressurser, og tilpasser seg fort til endrede samfunnsforhold, lovgivning, mottiltak mv».

Straffeloven⁴ § 198 sier følgende om organisert kriminalitet: *"Den som inngår forbund med noen om å begå en handling som kan straffes med fengsel i minst 3 år, og som skal begås som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe...*

Med organisert kriminell gruppe menes et samarbeid mellom tre eller flere personer som har som et hovedformål å begå en handling som kan straffes med fengsel i minst 3 år, eller som går ut på at en ikke ubetydelig del av aktivitetene består i å begå slike handlinger."

I mangel av andre holdepunkter, er stortingsmeldingen og straffeloven viktige føringer for hva som skal legges til grunn i forståelse og definisjon av begrepet organisert kriminalitet.

3.2 Organisert bruk av fiktive fakturaer (fiktiv fakturering i nettverk)

Dette begrepet består av to elementer – bruk av fiktive fakturaer og en stor grad av organisering i tilknytning til utstedelse og bruk av disse. «Fiktiv fakturering betyr at det utstedes fakturaer for tjenester som ikke er levert av den virksomheten som framstår som selger.»⁵ Til forskjell fra fiktive og «tomme» fakturaer hvor ingen tjeneste/vare er levert, er det i denne sammenhengen faktisk levert en tjeneste til sluttbruker. Tjenesten er dog ikke levert av virksomheten som i henhold til fakturaene, framstår som selger.

3.2.1 Nettverk og nettverksstruktur

Nettverk og organisering av disse kan være et omfattende tema, og brukes også i forbindelse med andre kriminalitetstyper enn a-krim. Det er i teorien uttalt at et nettverk er «... et system med løselig strukturerte forbindelser som fungerer hovedsakelig fordi hver enkelt deltaker er

⁴ Lov om Straff (straffeloven) av 20.05.2005 nr. 28

⁵ Regjeringens Handlingsplan, 2008 s. 32

interessert i å skaffe seg et utbytte.»⁶. Systemet, slik vi ser bruk av fiktive fakturaer i nettverk gjennom a-krim saker, omfatter selskaper og personer som samarbeider for å oppnå gevinst og redusere risiko for straff/sanksjoner.

Kriminelle handlinger som er organisert og involverer 3 eller flere aktører/deltakere, inngår i begrepet nettverk. Nettverkene kan enten være oppbygget og strukturert rundt personers aktivitet - personbasert nettverksstruktur; eksempelvis familienettverk, nettverk med utgangspunkt i etnisitet eller tilhørighet til bestemte geografiske område mv., eller rundt aktiviteter hvor virksomheter står i sentrum – virksomhetsbasert nettverk.

3.3 Gevinst, vinning, utbytte og fordel

Gevinst er et vidt begrep som blant annet dekker spillrelatert overskudd, forretningsmessige overskudd (eksempelvis aksjegevinst) og fordeler vunnet ved kriminell virksomhet. I denne sammenheng defineres gevinst til vinning og utbytte, jf. Ot.prp. nr. 8 (1998–99) pkt. 7.2 «*Med vinning menes enhver fordel som gjerningspersonen har oppnådd ved en straffbar handling.*» innenfor skatte- og avgiftsområdet.

I skatteretten brukes fordelsbegrepet som også inkluderer gevinster, lønn, avkastning, virksomhetsinntekter, jf. for eksempel sktl. § 5-1.

A-krim sett fra Skatteetatens ståsted, genererer gevinster/fordel/utbytte i form av spart skattekostnad og avgifts kostnad. Profitt antas derfor å være vesentlig del av motivasjonen for å delta i a-krim, og innebærer at skatteunndragelse, avgiftsunndragelse og andre sparte kostnader i denne forbindelse, omfattes av begrepet gevinst/fordel/utbytte/vinning.

3.4 Straff

I henhold til norsk rett defineres straff som et onde som staten tilføyer en lovovertreder på grunn av lovovertrædelsen i den hensikt at det skal føles som et onde⁷ – eksempelvis fengselsstraff, bøter, inndragning av midler mv.

Som nevnt i pkt. 3.3 generer a-krim sett fra Skatteetatens ståsted, gevinster i form av spart skattekostnad, jf. sktfvl.. Etterberegning av tidligere "spart" selskapsskatt og mva. inngår imidlertid ikke i straffbegrepet selv om dette antageligvis i mange tilfeller oppleves som straff av aktørene når en tidligere og urettmessig "fordel" korrigeres.

I henhold til EMK er Skatteetatens ileggelse av tilleggs�katt å anse som straff, og inngår derfor også i definisjonen.

3.5 Kapasitet

Begrepet kapasitet sett i tilknytning til en kriminell person innebærer å vurdere personens evne til å gjennomføre kriminalitet basert på de innsatsfaktorene som er tilgjengelig for gjennomføring av kriminaliteten. En vurdering av hva er personens maksimal kriminelle yteevne.

⁶ Albini, Joseph. 1971:288

⁷ Andenæs 1976 og Rt.1977 s. 1207

For å forstå årsaken til at en spesiell kriminalitet oppstår, er det viktig å se på hvilke kriminelle muligheter som finnes. Hvitsnippkriminalitet har tre distinkte kjennetegn. Disse kjennetegnene er: "*specialized access, the superficial appearance of legitimacy, and spatial separation from victims.*"⁸, se Benson og Simpson. 2009:80, og metodene som brukes for å gjennomføre kriminaliteten er ved bedrag, misbruk av tillit og fortielse og konspirasjon.

I arbeidslivet er de viktigste innsatsfaktorene for å gjennomføre a-krim og oppnå økonomisk utbytte en persons kapasitet / evne til f eks å:

- kontrahere arbeidstakere, medhjelpere, oppdragsgivere, spesialister etc.
- utøve vold og trusler
- kamuflere kriminalitet og oppnå utbytte ved å gjøre bruk av komplekse selskapsstrukturer, fiktive og falske dokumenter (f eks arbeidskontrakter, fakturaer, ID)
- gjøre bruk av utilbørlig påvirkning, som f eks korrupsjon og bestikkelser
- Inneha andre økonomiske ressurser som f eks
  - pengestrømmer (omsetning, lønninger, offentlige midler, forvaltning og hvitvasking av utbytte)
  - Oppdrag
  - "know how"

Et av modi operandi innen a-krim, er organisert bruk av fiktive fakturaer i nettverk med flere nivåer og mange aktører. Et system som sett utenfra framstår som å være fullstendig legalt og velfundert. Det er først når man begynner å se nærmere på aktørene i nettverket og deres forhold til hverandre at kriminaliteten avdekkes. Mulighetene for å gjennomføre kriminaliteten oppstår ved å bedra de potensielle ofrene, flere individer samarbeider om dette, samt at skatt og avgift er basert på selvdeklarasjonen. Kriminalitet blir vanskelig å avdekke⁹, og gir den kriminelle økt kapasitet. Ved å forhindre den kriminelles mulighet til systematisk å bruke virksomhets- og selskapsstrukturer, frata dem evnen til å organisere seg over tid, kan mulighetsrommet og kapasiteten reduseres.

Det er blitt uttalt at "... hvitsnippforbrytere kan begå økonomisk kriminalitet ved å misbruke den tilliten som relasjonen bygger på"¹⁰. Hvert nettverk hvor det er organisert bruk av fiktive fakturaer, starter med et reelt oppdrag fra en oppdragsgiver. Det utformes som regel kontrakt som bestemmer betingelsene for transaksjonene, eksempelvis vedrørende antall nivåer i en entreprise, kontraktspartnerne imellom. Selve gjennomføringen av kontrakten, er i stor grad tillitsbasert. Siden oppdragsgiver ikke fullt ut kan observere utføringen av oppdraget, er det mulig at tilliten kan brytes og kapasiteten til den kriminelle økes. Ved å hindre misbruk av tillit enten ved å frata den kriminelle muligheten for oppdrag, eller gjennom kontrollmekanismer kan kapasiteten reduseres.

I henhold til Nøytraliseringsteorien¹¹, er det er ikke uvanlig at kriminelle bagatelliserer kriminaliteten for å nøytralisere sin egen skyldfølelse. Manglende avdekking og konsekvenser kan bidra til økt kapasitet gjennom at det kan forsterke den kriminelles følelse av uskyld.

⁸ Benson, Michael L, Sally S Simpson,. 2009. White-Collar Crime An Opportunity Perspective. New York: Rutledge

⁹Benson og Simpson. 2009:81

¹⁰ Gottschalk, Petter. 2012:16. Økonomisk kriminalitet i ledelsen. Oslo: Akademika forlag

¹¹ Gottschalk, Petter. 2012:73. Økonomisk kriminalitet i ledelsen. Oslo: Akademika forlag.

4 Evaluering og analyse

Observasjonene bygger som nevnt tidligere på beskrivelser i kontrollrapportene, vedtak og øvrig dokumentasjon som eksempelvis notater, i Elark vedrørende virksomheter som er identifisert som a-krim sak.

Formålet med analysen er å undersøke om:

- kontrollinnsatsen i tilstrekkelig grad er basert på målrettede prioriteringer som understøtter kontrollinnsatsen styringssignaler og ambisjoner på området
- regionene har felles forståelse av arbeidslivskriminalitet og de ambisjonene og nøkkelbegrepene som ligger til grunn for kontrollinnsatsen på området. En felles begrepsforståelse og definisjon av nøkkelbegreper er viktig ved vurdering av om målrettede prioriteringer er foretatt med styringssignaler og ambisjoner på området som grunnlag
- avdekkingskontrollene har effekt og er et egnet verktøy for å stoppe/reducere kapasiteten til bakmenn.

4.1 *Kontrollinnsatsen er basert på målrettede prioriteringer som understøtter styringssignalene og ambisjonene for a-krim*

Skatteetatens leveransemål innen a-krim er å redusere arbeidslivskriminaliteten innenfor bygg og anleggsbransjen – proffmarkedet. Vider skal innsatsen rettes mot alle aktørene i risikobildet og være målgruppe orientert. Dette prosessmålet viser til en aktørrettet innsats som i Styringsbrevet er delt i tre løp, hvorav ett mot bakmenn og uttaksledd. Hensikten er her at bakmenn - personer som har en eller flere hovedfunksjoner når det gjelder organiseringen av kriminaliteten - skal få redusert sin kapasitet eller stoppes og uttaksledd skal forhindres fra registrering i mva-registeret.

4.1.1 **Andel a-krim saker blant skatteetatens avdekkingskontroller**

Skatteetaten gjennomfører anslagsvis mellom 3500 – 4000 avdekkingskontroller årlig. Som nevnt i punkt 2.1, har vi gjennom tilbakemeldinger fra regionene identifisert til sammen 4500 mulige a-krim avdekkingskontroller for perioden juni 2012 – mai 2016. Forannevnte antall avdekkingskontroller for perioden, innebærer anslagsvis 1125 a-krim avdekkingskontroller pr. år - 28 % - 32 % av den totale avdekkingskontroll kapasiteten¹².

I henhold til stikkprøvemessig testing av disse sakene, framgår det iht. punkt 2.1.1 at antallet på 4500 a-krim avdekkingskontroller inneholder sakstyper som ikke kan sies å være avdekkingskontroller. Den stikkprøvemessige testen, som omfattet saker også fra 2015 og 2016, indikerte også at antallet innbefattet saker utenfor a-krim begrepet. Det nevnes for øvrig svakheten ved at Skatteetaten forut for 2015 ikke hadde egne koder for a-krim saker. Forannevnte indikerer at Skatteetaten har gjennomført færre avdekkingskontroller rettet mot a-krim enn hva som er anslått for perioden av regionene. Videre kan det å definere alle bransjesaker som a-krim sak vanskelig sies å gi uttrykk for en målrettet prioritering

¹² Årlig a-krim saker (1125) i prosent av henholdsvis 3500 og 4000 avdekkingskontroller

Arbeidslivskriminalitet er et av få områdene hvor Skatteetaten fra og med 2015 har særskilt fokus og leveransmål (L4). Det kan stilles spørsmålsteget ved om en såpass lav andel som 28–32 % av avdekkingskontroller vedrørende a-krim samsvarer med den prioriteringen som arbeidslivskriminalitet har i henhold til Skatteetatens strategikart. Forannevnte og stikkprøvetesten gir også indikasjoner på at kontrollinnsatsen ikke er gjenstand for tilstrekkelig målrettet prioriteringer, og dermed ikke understøtter de føringer som er gitt.

4.1.2 Fokus rettet mot bakmenn

Skatteetaten skal gjennom sin innsats mot arbeidslivskriminalitet fokusere på aktøren "bakmann" noe som medfører at Skatteetaten må fokusere på saker hvor kriminaliteten er organisert. Det vises til punkt 3.1 for nærmere redegjørelse av begreper.

Innledningsvis i rapporten ble det nevnt at Skatteetaten må variere virkemiddelbruken fra "myke" informasjonstiltak til "tunge" og tidkrevende avdekkingskontroller for å bekjempe a-krim avhengig av hvilke aktører som det fokuseres på. "Bakmann" er den aktøren som det antas at avdekkingskontroll er et av hovedvirkemidlene.

Listen på 4500 a-krim avdekkingskontroller inneholdt, som nevnt tidligere, også saker utenfor begrepet a-krim samt saker uten organiseringslementer. Det ble derfor i samarbeid med regionene som beskrevet i punkt 2.1.1, foretatt en ytterligere gjennomgang hvor 451 a-krim avdekkingskontroll saker ble identifisert som saker med organiseringslementer (nettverkssaker); dvs. at etter en ny vurdering ble bare 10 % av de innsendte sakene vurdert som a-krim sak¹³.

Dokumentgjennomgangen av de 451 avdekkingskontrollene vedrørende a-krim, ga indikasjoner om at også blant disse var saker uten organiseringslement¹⁴ (1 %) og saker utenfor begrepet a-krim¹⁵ (7 %). Det vises forøvrig til tabellen nedenfor.

Modus operandi - hovedkategorier	Antall org.nr.	% vis
Uteholdt (uoppgitt) omsetning - ukjent formål	27	6 %
A-krim Organisert bruk av fiktive fakturaer - virksomhetbasert nettverk	281	62 %
Fiktive, falske kostnader	12	3 %
Uteholdt (uoppgitt) omsetning - betale uoppgitt lønn/kostnader formål	9	2 %
Uoppgitt lønn	5	1 %
Mva-unndragelse	4	1 %
A-krim (OP Lime) - personbasert nettverk	16	4 %
A-krim (OP Zalo) - personbasert nettverk	34	8 %
A-krim (steinleggere) - personbasert nettverk	57	13 %
Formaliafeil	2	0 %
Akrim - ikke nettverk	4	1 %
Totalt	451	100 %

¹³ Se pkt. 3.1

¹⁴ A-krim – ikke nettverk i tabellen under

¹⁵ uteholdt omsetning – ukjent formål, formaliafeil og mva.-unndragelse i tabellen under

Kvantifiseringen av 451¹⁶ a-krim avdekkingskontroller som antas å delta i nettverk fordelt på 4 år, gir et bilde på Skatteetatens innsats rettet mot bakmenn og uttaksledd i perioden.

Det kan stilles spørsmål om anslagsvis 112¹⁷ bakmanns-/uttaksleddssaker pr. år – anslagsvis 10 % av avdekkingskontroller foretatt innen a-krim og anslagsvis 3 % av totalt antall avdekkingskontroller – gir uttrykk for at Skatteetaten fokuserer, prioriterer og ressurssetter innsatsen tilstrekkelig til å kunne stille bakmenn til ansvar og stoppe og redusere kapasiteten deres.

Som nevnt tidligere, har gjennomgangen av de 451 a-krim avdekkingskontrollene forsøkt å påvise i hvilken grad bakmenn ved kontroll av nettverk, faktisk stilles til ansvar. Dette gjennom å undersøke hvilket nettverksnivå kontrollobjektene befinner seg på. Til sammen er 11 av 451 saker registrert som a-krim avdekkingskontroller rettet mot aktører i toppen av nettverk med 3 eller flere nivå, mens 48 av 451 saker registrert som a-krim avdekkingskontroller var rettet mot aktører i toppen av nettverk med færre enn 3 nivå.

A-krim sakenes natur nødvendiggjør tiltak rettet mot aktører lenger ned i nettverket for å dokumentere fakta i tilstrekkelig grad slik at lønnskostnader og utbytte kan tilordnes bakmannen/hovedmannen/hovedleddet, samt foreta fastsettingene av skatt og mva på reel arbeidsgiver og uttak på eiere. Tiltak rettet mot aktører lenger ned i nettverket, er også nødvendig av hensyn til bevisføring mht. skattesvik, heleri, hvitvasking og bokføringsovertredelser da realiteten når det gjelder uttaksledd er sentral også i den forbindelsen.

Selv om til sammen i overkant av 13¹⁸ % av a-krim sakene gjelder bakmenn, framstår dette som lite. Når man tar i betraktning at majoriteten (i overkant av 80 %) av disse sakene refererer seg til nettverk med færre enn 3 nivå, forsterkes dette inntrykket. Dette uavhengig av det omfattende arbeidet som ligger til grunn for å ansvarliggjøre bakmenn og føre bevis for sakens faktum i sin helhet.

4.1.3 Avdekkingskontroll rettet mot bygg og anlegg, proff - virksomhetsformer og bransjer

Som nevnt tidligere er Reduksjon av arbeidslivskriminalitet fra og med 2015, et av Skatteetatens leveransemål hvor etatens a-krim strategi og styringssignaler tilsier at innsatsen mot bygg og anlegg – proffmarkedet skal prioriteres.

Virksomhetsformen i seg selv, gir ikke nødvendigvis svar på hvorvidt fokus er rettet mot proff- eller privatmarkedet. Den kan imidlertid gi en indikasjon på a-krim sakenes størrelse og til en viss grad a-krim sakenes plassering i et eventuelt hierarki. Dette da oppdragsgiveres kriterier for tildeling av oppdrag, erfaringsmessig innebærer at oppdrag av en viss størrelse går til virksomheter med aksjeselskapsform.

¹⁶ En del av disse sakene er utenfor begrepet a-krim, ble annullert, henlagt eller ikke påbegynt. Tallet - utgangspunktet er derfor færre enn 451

¹⁷ 451 dividert med 4

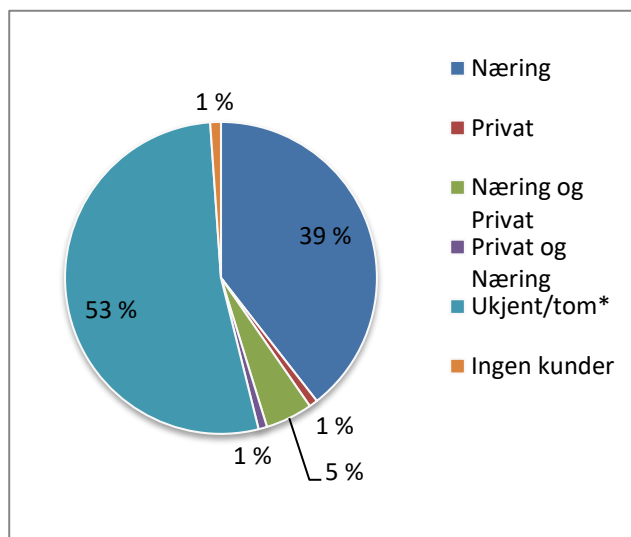
¹⁸ 56 i % av 451

Tabellen nedenfor viser at ENK (ENP) og NUF utgjør i overkant av 63 % av de 451 avdekkingskontrollene innen a-krim.

Virksomhetsform	Antall	%
AS	160	35,5
DA	1	0,2
ENK (ENP)	217	48,1
NUF	68	15,1
TVAM	4	0,9
UAB	1	0,2
Totalsum	451	100,0

Under dokumentgjennomgangen ble det, i den grad opplysningene fantes i rapport mv., registrert hvorvidt virksomhetens omsetning hovedsakelig var relatert til privatkunder eller næringskunder.

Som nevnt tidligere, mangler et stort antall rapporter, notat, vedtak opplysninger om kontrollerte virksomheters kunder. Hele 53 % av a-krim sakene mangler opplysninger om hvem eller hvilken sektor virksomhetenes hovedkunder tilhører, se figur til høyre. 53 saker (11,8 % av de 451 avdekkingskontrollene) i denne kategorien er tilknyttet steinleggere. Steinleggere er kjent for å ha kunder i privatmarkedet. Hvis hovedkundene til disse 53 steinleggerne er innen privatmarkedet, øker andelen a-krim saker innen privatmarkedet til 12,6 %.

Erfaringer har vist at mange kontrollerte virksomheter har stor andel av kunder innen både privatmarkedet og proffmarkedet (næring). I henhold til diagrammet ovenfor, utgjør andelen 6 %.

I 53 % av sakene, er det ikke mulig på bakgrunn av informasjon i Elark å identifisere hvorvidt kundegrunnelaget hovedsakelig var private aktører (privatmarkedet) eller profesjonelle virksomheter. Selv om eksempelvis saker hvor modus operandi er fiktiv fakturering i nettverk av natur hovedsakelig finnes i proffmarkedet, kan vi ikke med sikkerhet konkludere hvorvidt kontrollinnsatsen hovedsakelig har vært rettet mot proffmarkedet i samsvar med styringssignaler. Det vises til punkt 2.5.3 og 2.5.4 hvor utfordringer og svakheter er nærmere beskrevet.

Tabellen nedenfor viser at anslagsvis 43,6 prosent av a-krim avdekkingskontroll sakene er direkte tilknyttet bygg- og anleggsbransjen. I tillegg er i overkant av 5 % av a-krim avdekkingskontrollene knyttet til rengjøring av bygninger som ofte relaterer seg til rengjøring

på byggeplasser. Videre kan også saker innen "Takarbeid eller" være tilknyttet bygg og anleggsbransjen, men dette avhenger av hvilket arbeid som blir gjort.

NACE	Beskrivelse	Antall	%
43.320	Snekkerarbeid	24	5,3 %
41.200	Oppføring av bygninger	93	20,6 %
43.341	Malerarbeid	80	17,7 %
43.919	Takarbeid ellers	57	12,6 %
47.111	Butikkhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på matvarer	13	2,9 %
56.101	Drift av restauranter og kafeer	10	2,2 %
49.410	Godstransport på vei	8	1,8 %
68.209	Utleie av egen eller leid fast eiendom ellers	9	2,0 %
81.210	Rengjøring av bygninger	23	5,1 %
81.300	Beplantning av hager og parkanlegg	25	5,5 %
tom	Ingen NACE kode tilknyttet	9	2,0 %
Sum		351	77,8 %
	Øvrige saker*	100	22,2 %
Total sum		451	100,0 %

43,6 %

*22,2 % av øvrige saker/organisasjonsnumre spredt på i overkant av 50 andre NACE-koder

En avdekkingskontrollandel på i underkant av 50 % innen bygg- og anlegg innebærer at det var mer sannsynlig at utvalgt a-krim sak tilhørte en annen bransje enn bygg- og anlegg. Etter dette kan det stilles spørsmål ved om innsatsen rettet mot bygg- og anlegg har vært tilstrekkelig fokusert og spisset for å få de resultatene som ønskes i bekjempelsen av a-krim, samt om en såpass lav prosentandel av den totale innsatsen kan sies å være en oppfølging av styringssignalene om prioritering av bygg og anlegg, proff. Dette selv om datagrunnlaget også omfatter saker forut for 2015 hvor Skatteetaten fikk leveransmål rettet mot a-krim.

4.1.4 Oppsummering

I evalueringen er det ikke skilt mellom perioden før og etter 2015 når det gjelder saker, ressursbruk, avdekkingsbeløp mv.. Grunnlaget for å konkludere entydig om kontrollinnsatsen er basert på målrettede prioriteringer, er da for tynt. Forhold som eksempelvis lav andel a-krim avdekkingskontroller, samt relativt lav andel bakmenn hvor nettverket har tre nivåer eller flere, viser at regionene forstår og tolker handlingsrommet i styringssignalene forskjellig. Det er derfor grunn til å undersøke nærmere om innretningen av kontrollvirksomheten bidrar til å realisere intensjonene i styringssignalene på en god måte.

4.2 Kontrollinnsatsen basert på felles begrepsforståelse

4.2.1 A-krim sak

Gjennom samarbeidet med regionene med identifisering av a-krim avdekkingsaker, jf. punkt 2.1.1, var det tydelige indikasjoner på at enkelte regioner benyttet en videre definisjon av a-krim enn hva som framgår og er lagt til grunn i Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet (SMK Strategi), NTAES Situasjonsbeskrivelse fra 2017, samt Skatteetatens strategier, ambisjoner og styringssignal,

Som eksempel nevnes saker¹⁹ som utelukkende beskrev:

- formalia feil
- kontroll gjennomført på byggeplass
- transaksjoner mellom nærstående og fradragsføring av personlige kostnader
- uteholdt omsetning
- ikke oppgitt lønn til eier/hovedaksjonær

Det framstår som om regionene legger til grunn forskjellig forståelse av hvilke elementer som bør være til stede, samt hvilke elementer som ikke inkluderes i a-krim avdekkings sak. Mangel på felles begrepsforståelse når det gjelder a-krim saker, kan medføre at Skatteetatens kontrollressurser blir brukt på en annen måte enn forutsatt i styringssignalene og uten en begrunnet og målrettet prioritering i bunn. Forannevnte kan igjen medføre risiko for at Skatteetaten ikke reduserer arbeidslivskriminalitet ved at knappe kontrollressurser brukes på områder som ikke har like høy prioritet og at ressursene blir spredd uten å kunne utgjøre en forskjell på det området som risikovurderinger viser har størst sannsynlighet for a-krim.

4.2.2 Bakmenn

Signaler fra regionene har vært at det er stor usikkerhet rundt hva begrepet bakmann skal inneholde sett i lys av Skatteetatens virksomhet. Det er ingen felles begrepsforståelse noe som øker risikoen for at styringssignaler av den grunn ikke blir fulgt. Videre kan manglende felles begrepsforståelse resultere i at sammenligningsgrunnlag regioner og avdelinger imellom, blir forskjellig. Noen regioner kan med sin definisjon rapportere om at 10 bakmenn er stoppet, mens en annen region med en annen begrepsforståelse ville kanskje vurdert at 1 bakmann var stoppet med samme saksbakgrunn.

4.2.3 Proffmarkedet eller privatmarkedet

Mottatte signaler kan tyde på at det er en viss usikkerhet i hvordan man skal forstå "proffmarkedet" og "privatmarkedet". Innebærer eksempelvis "proff" at det er virksomheter hvor kundene er andre virksomheter (B2B), mens privatmarkedet er virksomheter med privatkunder (B2C) er spørsmål som er blitt stillet. Det er imidlertid ikke uvanlig at aktører opererer i begge markedene. I slike tilfeller kan det vurderes hvilken kundegruppe er størst og eventuelt hvor feilene er gjort for å vurdere hvilken kategori innsatsen skal henføres til.

4.2.4 Oppsummering

En felles begrepsforståelse kan gjøre det enklere for regionene å forstå og tolke handlingsrommet lik, og på denne måten gjøre resultatoppfølging og sammenlikning av resultater enklere. Evalueringen viser at det bør jobbes med å tydeliggjøre og kommunisere begreper og intensjonene i styringssignalene.

---

¹⁹ Det vises til tabell på side 15 for full oversikt over kategorier av saker

4.3 I hvilken grad har avdekkingskontrollene effekt – Stoppes bakmenn – reduseres bakkemns kapasitet?

Begrepet kapasitet sett i tilknytning til en kriminell person innebærer som nevnt i punkt 3.5 å vurdere personens evne og mulighet til å gjennomføre kriminalitet basert på innsatsfaktorer som eksempelvis kunne bruke selskap og selskapsstrukturer, tilgang på oppdrag, medhjelpere, arbeidstakere mv.

Konsekvenser for skattyter i forbindelse med avdekkingskontroller, vil kunne gi indikasjoner på om kapasiteten svekkes eller ikke i etterkant av avdekkingskontrollen. Dette sammenholdt med sannsynligheten for at Skatteetaten velger de mest alvorlige sakene for kontroll.

Nedenfor har vi forsøkt å evaluere konsekvensene og vurdere hvilken betydning disse har på kapasiteten.

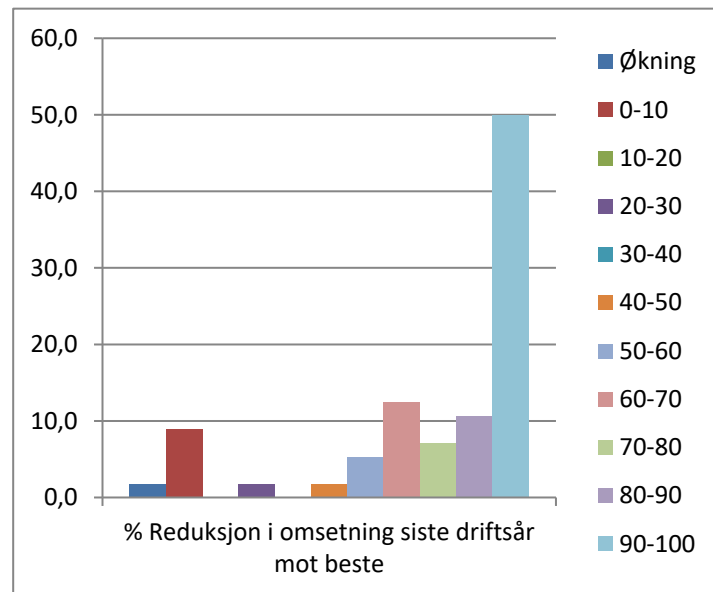
4.3.1 Driftsmessige konsekvenser - Hva skjer med virksomhetene etter kontroll?

I utvalget på 451 saker har mer enn 2/3 av alle AS og ENK opphørt, blitt slettet eller begjært konkurs i forbindelse med kontrollen. I tillegg oppløses og konkursbegjæres 11 % av virksomhetene i etterkant av kontrollene.

Status		AS	DA	ENK	NUF	TVAM	UAB	(tom)	Totalsum
Aktiv	aktiv	44		71	5		1		121
	Aktiv/Konkurs	17		2	2				21
	aktiv/oppløst	1							1
	aktiv/tvire	3							3
		65	0	73	7	0	1	0	146
Omgjort til AS				1					1
Slettet	slettet			112	44	4			160
	slettet/Konk	53		3					56
	Slettet/opphørt	2		4	2				8
	slettet/oppløst	17	1						18
	slettet/Tvire	23							23
	slettet/USL			24	15				39
	95	1	143	61	4	0	0	304	
Totalsum		160	1	217	68	4	1		451

Som nevnt over, er størsteparten av virksomhetene ute av drift etter å ha blitt gjenstand for avdekkingskontroll. Bare 26 % av de kontrollerte virksomhetene var fortsatt registrert med statusen "aktiv" i enhetsregisteret. At i overkant av hver fjerde virksomhet som har vært gjenstand for avdekkingskontroll fortsatt er aktiv pr. april 2017, reiser noen spørsmål.

I henhold til rapportens punkt 4.1.2 er det blitt gjennomført 59 avdekkingskontroller av virksomheter som er i toppen av et nettverk (bakmann/hovedledd). Hele 56 av disse virksomhetene var fortsatt registrert som "aktiv" i enhetsregisteret på tidspunktet for evalueringen/analysen. Forannevnte er ikke rart da det erfaringsmessig tar tid fra avdekkingskontroll er gjennomført til vedtak er endelig fastsatt og krav klart til å bli innfordret.

Undersøkelse av omsetningstall for de 56 virksomhetene som fortsatt er registrert som "aktiv" i enhetsregisteret, kan gi informasjon om kapasiteten til nettverkene er blitt redusert som følge av skatteetatens aktivitet. Undersøkelse av omsetningstall vedrørende disse 56 hovedleddene som fortsatt er aktive etter gjennomført avdekkingskontroll, viser at nesten samtlige reduserer omsetningen vesentlig i tiden etter avdekkingskontroll. Over 60 prosent av disse hovedleddene reduserer omsetningen med mer enn 80 prosent når siste driftsår med registrert omsetning blir sett opp mot virksomhetens beste år før og under kontrollen.

4.3.2 Konsekvenser for daglig leder og innehaveres inntektsgrunnlag Hva skjer med personene etter kontroll?

Det framgår av punkt 4.3.1 at 2 av 3 virksomheter som har hatt avdekkingskontroll opphører, blir slettet eller begjært konkurs enten i etterkant eller under kontrollen. Spørsmålet blir da hva personene som var ansvarlige for driften i de aktuelle virksomhetene gjør etter opphøret. Evalueringen/analysen forsøker å undersøke om forannevnte personer starter det nye virksomhet, får lønnet arbeid eller stønader, om de er registrert som bosatt i Norge mv..

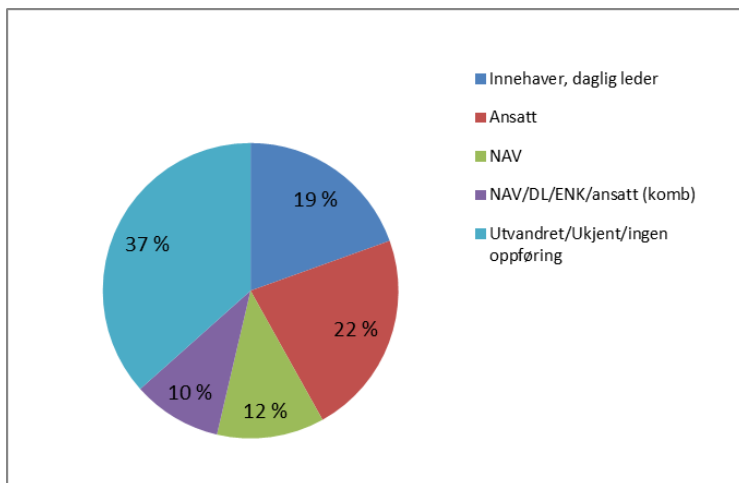
Tabellen nedenfor viser at omtrent 25 prosent²⁰ av personene fortsatt har sentrale roller (innehaver eller dagligleder) i virksomheter enten som daglig leder eller eier, omtrent 39 prosent²¹ er ordinære lønsmottakere eller mottar ytelser fra NAV, og omtrent 1/3 er enten utvandret eller er oppført med ukjent status.

²⁰ Summert fra tabell ovenfor "ENK innehaver" + "Ansatt Dagligleder" + "NAV/DL/ENK"

²¹ Summert fra tabell ovenfor "Ansatt" + "NAV" + "NAV og ansatt"

	AS	DA	ENK	NUF	TVAM	UAB	Totalsum	%
ENK - innehaver	2	0	20	0	0	0	22	4,9
Ansatt	47	1	38	14	1	0	101	22,4
Ansatt og Daglig leder	37	0	23	6	0	0	66	14,6
NAV	16	0	21	15	1	0	53	11,8
NAV og ansatt	6	0	9	5	0	0	20	4,4
NAV/DL/ENK	8	0	13	3	0	0	24	5,3
Utvandret	1	0	27	7			35	7,8
Ukjent/ingen oppføring	43	0	66	18	2	1	130	28,8
Sum	160	1	217	68	4	1	451	100

Tabell. Nye roller for eiere/daglig ledere

4.3.3 Gevinst/fordel/vinning/utbytte

En gjennomgang av resultatene fra gjennomførte a-krim avdekkingskontroller viste at 45 % av totalt økt inntekt, 40 % av etter beregnet mva og 69 % av summarisk fellesoppgjør kan henføres til avdekkingskontroll av bakmenn/hovedledd. Se tabellen nedenfor.

Nivå	Summer av Beløp summarisk fellesoppgjør	Summer av Beløp mva	Summer av beløp økt/mimsket inntekt virksomhet
0	2 700 000	3 981 040	451 625
1	449 907 777	96 442 200	195 369 169
2	184 528 585	85 079 756	154 257 153
3	9 083 763	14 699 189	17 527 042
4	0	1 183 956	0
(tom)	7 831 944	41 386 208	62 674 632
Totalsum	654 052 069	242 772 349	430 279 621

4.3.4 Straff

Tabellen nedenfor viser at Skatteetaten anmeldte i underkant av 26 % i forbindelse med avdekkingskontroller innen a-krim. Dette er imidlertid et minimumstall da det er 273 avdekkingskontroll saker hvor status mht. anmeldelse er ukjent. Det vises for øvrig til punkt 2.5.6.

Som nevnt i rapportens punkt 4.1.2 var 11 av 451 saker registrert som a-krim avdekkingskontroller rettet mot aktører i toppen av nettverk med 3 eller flere nivå, mens 48 av

451 saker registrert som a-krim avdekkingskontroller var rettet mot aktører i toppen av nettverk med færre enn 3 nivå.

Evalueringen viser at Skatteetaten anmeldte 52,5 % av disse 59 aktørene i toppen av nettverkene, og at 32 % av de anmeldte sakene ble henlagt. Det ønskes imidlertid å presisere at Skatteetaten valgte å anmelde 73 % (8 av 11) av aktørene i toppen av nettverk med 3 eller flere nivåer, hvorav 50 % (4 av 8) av anmeldelsene ble henlagt av politiet. Forannevnte kan indikere at det kan være enklere for politiet å etterforske nettverk med færre nivåer.

		Tilleggsskatt			Tilleggsavgift		
		Ja	nei	Ukjent/tom	Ja	nei	Ukjent/tom
Antall anmeldte saker	117	33	48	36	38	29	50
Saker ikke anmeldt	57	16	19	22	16	21	20
Annullerte anmeldelser	4	0	0	4	0	0	4
Ukjent status	273	45	20	208	77	27	169
Sum	451	94	87	270	131	77	243

På grunn av svakheter som er nevnt i punkt 2.5.6. og 2.5.1 er det ikke foretatt ytterligere evaluering/analysering av muligheten for og effekten av straff. Dette bør imidlertid gjøres ved en senere anledning.

4.3.5 Oppsummering

Det er sannsynlig at kontroll og straffeforfølgning er effektive tiltak for å stoppe eller redusere kapasiteten til kriminelle aktører. Undersøkelsen viser at i underkant av 70 prosent av aksjeselskap (AS) og enkeltpersons foretak (ENK) som har hatt kontroll opphører, blir slettet eller begjært konkurs i forbindelse med kontrollen. I tillegg oppløses og konkursbegjæretes 11 prosent av virksomhetene i etterkant av kontrollene.

Ved fiktiv fakturering i nettverk er det hovedsakelig hovedleddet som skaffer oppdrag og på den måten genererer penger inn i nettverket. En reduksjon i omsetning med mer enn 80 prosent hos over 60 % av de 56 hovedledd som fortsatt var aktive etter kontroll, gir indikasjoner på at deres kapasitet er vesentlig redusert.

Når virksomheter som driver a-krim opphører kan personer bak disse virksomhetene flytte kriminalitet over i annen virksomhet. Det ligger en usikkerhet i at man ikke vet hvilken tilknytning til arbeidslivet 29 prosent av disse personene har. Videre kan det også være at bakmenn ikke fremstår som eiere / daglig ledere, men styrer virksomheten gjennom stråmenn som byttes ut når virksomheter som driver a-krim blir avdekket og tatt. Vi vet heller ikke i hvilken grad de som har sentrale roller i virksomheter fortsatt driver a-krim. Videre undersøkelser vil derfor være nødvendig for å avklare hvorvidt kontroll har effekt på personene i virksomhetene som begår a-krim. Tilsvarende gjelder hvorvidt straffeforfølgning av personer har effekt eller ikke.

 Skatteetaten	Arbeidslivskriminalitet: Analyse av kontrollinnsats mot bakmenn	Side: 25 av 28 <hr/> Versjon: 1.0
--	---	---

5 Anbefalinger – videre tiltak og analyser

Bakmenn bør følges over tid

Avdekkingskontroller rettet mot bakmenn innen a-krim, er erfaringsmessig svært ressurskrevende. Punkt 4.3 med underpunkter indikerer at forannevnte avdekkingskontroller har effekt da disse reduserer kapasiteten og mulighetsrommet til bakmenn. Et viktig aspekt i etterkant av avdekkingskontrollene, er at kontrollobjektene innretter seg og etterlever reglene. Erfaringer fra kontrollvirksomhet er imidlertid at bakmenn i skjul fortsetter sin aktivitet. Som nevnt i punkt 4.3.2, mangler Skatteetaten informasjon om inntektsgrunnlaget og den reelle næringsaktiviteten til 29 % av bakmennene i etterkant av avdekkingskontroll. Slik vi ser det, er det derfor viktig at Skatteetaten gjennom sin aktivitet sørger for å ha informasjon om bakmennenes handlinger etter avdekkingskontrollen. Bakmenn bør derfor følges over tid, og ikke unnslipe oppmerksomhet umiddelbart etter ferdigstilt avdekkingskontroll.

Etablere felles begrepsforståelse i hele Skatteetaten

A-krim er et viktig og høyt prioritert område både for Skatteetaten, samarbeidende etater, næringsliv og politikere. Rapporteringer på området følges derfor med interesse fra flere, og formidles både til Finansdepartementet og offentligheten.

Evalueringen/analysen har synliggjort at det er i perioden fram til dags dato er gitt handlingsrom for regionene og avdelingene til selv å definere hva som skal forstås med begrepene som framgår av styringssignalene, ambisjonene mv manglende felles begrepsforståelse. Forannevnte har medført at rapporteringer er gjort på bakgrunn av forskjellig begrepsforståelse, noe som åpner for større risiko for at mye blir klassifisert som a-krim sak for å kunne rapportere gode tall. Siden Skatteetatens virksomhet måles på bakgrunn av den rapporteringen som gjøres, bør definisjon av sentrale begreper vedlegges eller følge styringssignaler som sendes fra virksomhetsstyring til forskjellige regioner, avdelinger eller divisjoner. Forannevnte vil også sikre sammenligningsgrunnlag mellom de forskjellige driftsenhetene. Det foreslås at begrepene som beskrives i denne rapporten legges til grunn for den videre innsatsen inntil virksomhetsstyring har utarbeidet/oppdatert disse til neste års rapportering.

Analyse av anmeldelse og straff

På grunn av blant annet svakheter i datagrunnlaget, ble det ikke foretatt en fullstendig evaluering/analyse av straff – hva skjer med bakmenn mht. straff etter en avdekkingskontroll. Av kunnskapsmessige hensyn bør det foretas ytterligere analyse hvor man ser nærmere på anmeldelser, hvilke type saker anmelder Skatteetaten og hva blir resultatet.

Gjentagende kvalitative analyser av a-krim avdekkingskontroller

Evaluering/analyse av gjennomførte aktiviteter er viktig for å kunne vurdere om innsatsen bør endres, økes etc. Det bør av den grunn vurderes om en evaluering av gjennomførte avdekkingskontroller bør gjennomføres med jevne mellomrom slik at man får testet om styringssignaler følges, om virkemiddelet fungerer som forutsatt, forbedringspotensialer, mv.. Videre får man da bedre undersøkt avdekkingskontrollenes effekter. En oppgave som skissert her, bør imidlertid ressurs settes godt da det er en tidkrevende oppgave.

6 Vedlegg 1

6.1 Oversikt informasjonstype

- Region Kontroll
  - Orgnr
  - Fnr ved EKP
  - El-ark nr
  - Saksnummer MVA
  - Virksomhetens navn
  - Virksomhets adresse
  - Nace-kode
  - Bransje
  - Selskapsform
  - Innehavers navn
  - innehavers fnr-fnr EKPA
  - Innehaver Norsk etnisitet
  - Daglig leder 1 sitt s fnr
  - Daglig leder 1 under kontroll
  - Daglig leder etnisitet
  - Dagligleders adresse
  - Fra dato DAGL
  - Til dato DAGL
  - Kontroll startet-varsel
  - EK0X-se Kontroll startet-varsel
  - Påbegynt dato
  - EK01-PÅ Påbegynt dato
  - Antall år kontrollert
  - Rapport dato
  - EK01-FU rapport dato
  - O-rapport
  - Vedtak år
  - Modus
  - Tilknyttede personrapporter- Antall
  - Rapport år personrapport
  - Nettverk navn
  - Nivå i nettverk
  - Nivåer i nettverk (antall)
  - Deltar i flere nettverk?
-
- Antall impliserte UE virksomheter i rapporten
  - Hovedkunder (privatpersoner og næring)
  - Hovedkunde Navn
  - Antall kunder i rapporten

- Beløp mva
- beløp økt/mimsket inntekt virksomhet
- Beløp økt/mimsket inntekt personrapportene
- Beløp heleri
- Beløp summarisk fellesoppgjør
- Grunnlag arbeidsgiveravgift
- % Tilleggsskatt
- % Tilleggsavgift
- Arrest
- Utlegg
- Erstatning
- Tvangsmulkt
- Anmeldt? (Ja-Nei)
- Personer anmeldt
- Antall personer
- Anmeldelse Henlagt
- Etterforskning? (Ja-Nei)
- Samarbeidsavtale skatt/politi
- Straffesak (Ja-Nei)
- Sivilsak (Ja-Nei)
- Fengsel? (Ja-nej)
- Dom -Nemndsavgj referansenr
- Hefte (ja/nej)
- Bot (Ja-Nei)
- Inndraging (Ja-Nei)
- Rettighetstap (Ja-Nei)
- Klagenemndbehandling? (Ja-Nei)

- Tiltak rettet mot virksomheter høyere i nettverket? (Ja-Nei)

- Underretning utenfor skatt sitt forvaltningsområdet
- Restanse Skatt pr 2016 kr
- Restanse mva pr 2016 kr
- Restanse arbgiv pr 2016 kr
- Avskrivning krav-lemping? (Ja-nej)
- Gjeldsordning avskrevet
- År rettsinnstans
- Bevis (fritekst)
- Utvalgs kriterie
- Representant
- Orgnr/fnr på repsentant
- Reelle kontaktpersoner? Navn-fnr
- Inn/DL Aktive roller i antall virksomheter okt 2016
- Hva gjør personene i dag?
- Dnr.kontrolert

- AA/Ansatt hvor 2016
- Status virksomhet?
- Orgnr første REGN
- Navn første REGN
- Fra dato første REGN
- Til dato første REGN
- Orgnr siste regn
- Navn siste REGN
- Fra dato siste REGN
- Til dato siste REGN
- Orgnr første REVI
- Navn første REVI
- Fra dato første REVI
- Til dato første REVI
- Orgnr siste REVI
- Navn siste REVI
- Fra dato siste REVI
- Til dato siste REVI
- Kommentarer

I tillegg ble det også innhentet omsetningstall som viste utviklingen i hovedleddenes omsetning fra oppstart og fram til dags dato.